

CRD Centru a aprobat Planul de activitate al ADR Centru pentru anul 2014

Membrii Consiliului Regional de Dezvoltare Centru (CRD Centru) s-au întrunit în ultima ședință ordinară din anul 2013. Buna funcționare a consiliului asigură succesul realizării programelor și proiectelor de dezvoltare regională.

Cu toate acestea, membrii responsabili care au participat la ședință au luat act de informația privind realizarea Planului de activitate al ADR Centru și implementarea proiectelor de dezvoltare regională în anul 2013. „Vreau să Vă felicit pentru faptul că sursele alocate din FNDR pentru anul 2013 au fost valorificate integral. Anul 2013 a fost unul foarte favorabil pentru Dezvoltarea Regională și pentru anul viitor ne propunem să implementăm un număr mult mai mare de proiecte, care să fie evaluate minuțios la faza de pregătire pentru implementare pentru ca în momentul implementării proiectele să fie mai puțin afectate, iar termenul de implementare să fie cu mult mai mic”, a relevant reprezentantul ministerului prezent la ședință.

De asemenea, a fost votat Planului de activitate al agenției pentru anul 2014, precum și devizului de cheltuieli pentru organizarea și funcționarea ADR Centru pentru anul 2014. Planul de activitate prevede 5 domenii de intervenție,

Ședința CRD Centru din 24 decembrie 2013

și anume: I. Planificarea strategică și programarea regională; II. Managementul proiectelor regionale; III. Dezvoltare și cooperarea; IV. Comunicare și transparență; V. Activitatea operațională.

La aceeași întrunire membrii CRD au fost informați despre decizia Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale privind finanțarea proiectelor de dezvoltare regională în anul 2014 care prevede implementarea a 16 proiecte de dezvoltare regională numai în RDC.

CIAL continuă să ofere sprijin autorităților locale și ONG-urilor și în 2014

Centrul de Informare
pentru autoritățile locale din RM

Centrul de Informare a Autorităților Locale din Moldova (CIAL), cu sediul la Ialoveni, va beneficia în anul 2014 de suport financiar prelungit din partea Poloniei.

Astfel, Centrul va putea să acorde în continuare sprijin autorităților locale și ONG-urile din țara noastră în promovarea implementării unor proiecte și atragerea eventualilor finanțatori.

În contextul prelungirii finanțării pentru Centrul de Informare din Ialoveni, Marcel Răducan, ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Katarzyna Pełczyńska -Nałęcz, viceministru al Afacerilor Externe al Poloniei, au semnat o anexă la Memorandumului de Înțelegere privind crearea CIAL între MDRC al Republicii Moldova și MAE al Poloniei (semnat la 29 iunie 2012 la Chișinău).

Mai multe detalii găsiți pe site-ul www.centruinfo.org

Colaborarea moldo-polonă în dezvoltarea regională are continuitate

Jolanta Chelminska, voevod al Voievodatului Lodz, Polonia și Marcel Răducan ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor au discutat, la sfârșitul lunii decembrie, despre relația de colaborare moldo-polonă în vederea promovării dezvoltării regionale în țara noastră.

Discuțiile au avut loc în cadrul unei vizite de curtoazie efectuată de oficialul din Polonia la Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor din RM.

Printre subiectele abordate s-au numărat direcțiile de colaborare moldo-poloneză pentru anul 2014; susținerea experților polonezi în consolidarea capacității administrației publice în Republica Moldova, precum și recomandările experților polonezi în implementarea proiectelor. Astfel, părțile au conchis că dialogul a fost eficient, iar în anul 2014 urmează să continue colaborarea cu Polonia, inclusiv schimbul de experiență și de bune practici în implementarea proiectelor concrete.

Planificare regională

Principalele rezultate în Planificarea regională sectorială 2013

La nivel regional, se dorește o eficientizare a serviciilor publice în domeniul Managementului Deșeurilor Solide (MDS), Aprovizionării cu Apă și Canalizare (AAC), precum și Eficienței Energetice a Clădirilor Publice (EECP), inclusiv modernizarea lor în corespundere cu standardele europene.

Pe parcursul anului 2013 au activat 3 Grupuri Tehnice de Lucru (GTL) pentru elaborarea programelor regionale sectoriale (PRS). A fost un proces participativ, în ateliere de lucru fiind implicați membrii GTL desemnați de Consiliile raionale și din partea Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerului Mediului, întreprinderilor municipale (AAC și MDS), a inspectoratelor ecologice teritoriale, experți independenți, managerii energetici, masteranzi de la Academia de Administrare Publică. Aceste GTL au reușit să elaboreze 2 PRS MDS și EECP

PRS în domeniul MDS presupune crearea a 3 zone de management a deșeurilor în RDC, viziunea strategică integrală și

țintele de dezvoltare a sectorului, opțiunile tehnice și financiare, planul de acțiuni. Întreg sistemul regional, în urma investițiilor planificate și valorificate, trebuie să fie operațional din 2018.

PRS în domeniul EECP conține viziunea privind dezvoltarea sectorului în perspectiva 2020, obiectivele de economisire a energiei în RDC, acțiuni de monitorizare a consumului de energie în clădirile publice. Concomitent cu elaborarea PRS, s-a constituit un portofoliul de proiecte (14 CPP-uri), în urma unui concurs deschis, cu propuneri venite din partea APL. Pentru clădirile publice identificate, în 2014 se prevede realizarea studiilor de fezabilitate.

PRS în domeniul AAC este în stare avansată de elaborare (au fost colectate datele din teritoriu și elaborate fișele raionale, a fost efectuată analiza situației din sector per regiune și formulată viziunea pentru dezvoltarea sectorului). Schița PRS va fi analizată la următoarea ședință a GTL din februarie 2014.

PRS MDS și EECP vor fi aprobate la următoarea ședință CRD Centru.

În RDC au avut loc audieri publice privind Programele Regionale Sectoriale Managementul Deșeurilor Solide și Eficiența Energetică a Clădirilor Publice

Reprezenți ai Autorităților Publice Locale și alți factori interesați s-au întrunit, pe 19 decembrie, la Ialoveni pentru a pune în discuție Programele Regionale Sectoriale (PRS) Managementul Deșeurilor Solide (MDS) și Eficiența Energetică a Clădirilor Publice (EECP). PRS reprezintă un instrument operațional în planificarea regională având rolul să sporească capacitatea APL în procesul de elaborare a proiectelor durabile și modernizare a serviciilor publice locale.

Consultarea publică a PRS în domeniile MDS și EECP s-a realizat în două etape. După elaborarea proiectelor PRS, la început de decembrie curent, acestea au fost plasate pe site-ul ADR Centru (www.adrcentru.md). Autoritățile APL din RDC precum și persoanele interesate au avut posibilitatea să

Consultări publice

ia cunoștință de conținutul PRS și să înainteze propuneri de îmbunătățire a acestuia. Pe data de 19 decembrie a fost organizată o consultare publică a PRS în domeniile MDS și EE, la care au participat 76 de persoane (experți, membri ai GTL, reprezentanți ai Consiliului Raional, ai întreprinderilor municipale, primari, reprezentanți ai organizațiilor partenere etc.).

Cei prezenți, după prezentarea de către experți a PRS, au lucrat în 6 panee tematice pentru a le analiza în detaliu. Participanții au expus mai multe propuneri de îmbunătățire a programelor regionale, ce au fost incluse într-un tabel al constatărilor și divergențelor.

Ediția IV, or. Ungheni, 29 noiembrie, 2013

«Competitivitate prin parteneriate»

Forumul reprezintă o platformă deschisă și interactivă de schimb de cunoștințe și practici în domeniul dezvoltării regionale pentru consolidarea capacităților actorilor regionali în atragerea investițiilor și promovarea inovațiilor în Regiunea de Dezvoltare Centru. De asemenea, forumul reprezintă o excelentă oportunitate de a stabili parteneriate pentru cooperare la nivel intermunicipal, regional și transfrontalier.

Forumul economic, organizat de CR Ungheni în parteneriat cu ADR Centru pe 29 noiembrie 2013, a avut ca obiectivele majore: promovarea și susținerea competitivității economice prin impulsivarea dezvoltării parteneriatelor regionale puternice; prezentarea practicilor de succes și facilitarea dialogului între toți actorii implicați în crearea unui mediu economic competitiv și atractiv, cu o creștere economică durabilă și cuprinzătoare. La forum au participat 4 reprezentanți ai ADR Centru. Șeful Secției planificare strategică și programare a avut o prezentare cu tema *Potențialul de dezvoltare și avantajele RDC*. La Forum au fost invitați reprezentanți ai administrației publice centrale, regionale și locale, ai ambasadelor, sectorului asociativ, mediului de afaceri din România, Belarus, Ucraina, Estonia și Germania.

Proiecte în Regiunea de Dezvoltare Centru

În 2013, Agenția de Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru) a implementat în total 10 proiecte, 8 dintre acestea urmând a fi implementate și în 2014. Valoarea totală a proiectelor implementate în Regiunea de Dezvoltare Centru este de 91.723,18 mii lei dintre care 49.293,48 mii lei sunt din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, iar 42.429,70 mii lei din surse externe.

La Nisporeni a fost construit un poligon pentru deșeurile menajere solide

Poligon pentru depozitarea deșeurilor menajere solide din orașul Nisporeni

La 19 decembrie, în orașul Nisporeni, a avut loc recepția finală a construcției poligonului pentru deșeurile menajere solide implementat de ADR Centru.

Asta după ce au fost înlăturate toate obiecțiile parvenite la recepția la terminarea lucrărilor din 29 noiembrie curent. Membrii comisiei au semnat procesul verbal de receptivitate finală a construcției poligonului, acesta fiind ultimul obiect construit în cadrul proiectului „Salubritatea localităților din raioanele Nisporeni, Strășeni și Călărași pentru un mediu curat și sănătos”.

Acest proiect este unul din cele 5 proiecte aprobate spre finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională în 2010 în Regiunea de Dezvoltare Centru și constă în construcția unui poligon pentru depozitarea deșeurilor construite; achiziționat echipamentul tehnic necesar; extinderea Întreprinderii Municipale existente; creșterea capacităților angajaților Întreprinderii Municipale „Gospodăria de Alimentare cu Apă și Canalizare” Nisporeni; desfășurarea unei campanii publice de informare și conștientizare.

Finanțarea a fost asigurată din sursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională cu suma de 12 411,32 mii lei pentru executarea lucrărilor în cadrul proiectului.

Cel mai bun proiect în Eficiența Energetică implementat de ADR Centru - la Spitalul raional din Orhei

PROIECTUL „Creșterea eficienței energetice a spitalului regional Orhei” este implementat de către Agenția de Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru) cu suportul financiar al Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Proiectul are drept scop creșterea eficienței energetice a Spitalului Raional din orașul Orhei. Alte trei raioane cu o populație de circa 300 mii locuitori, beneficiază de serviciile acestui spital, astfel această instituție are un impact regional.

Orașul Hîncești are un poligon nou

La sfîrșitul lunii noiembrie a fost organizată ceremonia de încheiere a proiectului „Un mediu salubru pentru o dezvoltare regională durabilă”. Evenimentul a avut loc în urma recepției finale a obiectului „Poligonul pentru depozitarea deșeurilor menajere solide din orașul Hîncești. Etapa I” care s-a desfășurat la data de 20 noiembrie curent.

Încheierea proiectului a marcat un eveniment de succes al procesului de dezvoltare regională și contribuie la îmbunătățirea stării ecologice din regiunea centru.

Obiectivul general al proiectului este dezvoltarea inițiativelor regionale în vederea îmbunătățirii factorilor de mediu în raionul Hîncești prin reducerea impactului negativ al deșeurilor menajere solide. Costul total al proiectului constituie 10 776,6 mii lei, dintre care suma alocată din FNDR, constituie 10 676,6 mii lei, contribuția APL de nivel I - 65 mii lei.

Poligonul de stocare a deșeurilor menajere solide în orașul Hîncești a fost extins pe suprafața de 3 hectare, luându-se în considerare perspectivele deservirii mai multor localități din regiune. Astfel, serviciul specializat de salubritate, completat cu personal calificat și dotat tehnic va oferi servicii calitative de salubritate și localităților partenere .

Partenerii proiectului Acces asigurat la viața publică și-au asumat angajamentele

Semnarea Acordului de Parteneriat între ADR Centru, aplicantul și partenerul în cadrul proiectului „Acces asigurat la viața publică”

La sfîrșitul lunii septembrie, 2013, în incinta primăriei s. Pîrlița, a fost încheiat Acordul de Parteneriat în cadrul proiectului „Acces asigurat la viața publică”.

Documentul a fost semnat de către ADR Centru, aplicantul (primăria Pîrlița) și partenerul proiectului comuna Agronomovca. Prin semnarea acestui Acord, părțile s-au angajat să-și îndrepte eforturile comune spre realizarea sarcinilor de proiect.

Menționăm, că acest proiect a fost inclus în Documentul Unic de Program pentru anii 2013-2015, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.933 din 28.12.2012 și este implementat de către ADR Centru, conform Deciziei CNCDR nr. 3/13 din 21.06.13. Suma totală a proiectului constituie 8 392 100,00 lei, suma solicitată de la FNDR - 8 242 100,00 lei, iar suma de 150 000,00 lei va fi contribuția primăriei Pîrlița.

Cooperare și schimb de experiență

ADR Centru Moldova și ADR Centru România la 1 an de colaborare

Un grup de reprezentanți ai Agenției de Dezvoltare Regională Centru au mers la sfârșitul anului 2013 într-o vizită de studiu în România. Echipa de specialiști s-a aflat în vizită la ADR Centru, Alba Iulia, în vederea schimbului de experiență și a dezvoltării capacităților tehnice ale angajaților. Delegația din RM a fost condusă de Tudor Meșina, director ADR Centru, Moldova.

Pe baza prevederilor Acordului de parteneriat bilateral, specialiștii ADR Centru din Moldova au colaborat cu partenerii români în domeniul planificării teritoriale și al dezvoltării regionale, dar și pe componentele de monitorizare a proiectelor, și în domeniul comunicării asupra implementării proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile. Vizita a fost organizată în cadrul parteneriatului dintre ADR Centru, România și ADR

Schimb de experiență și bune practici între colaboratorii ADR Centru Moldova și ADR Centru România

Centru, Republica Moldova, după ce la 1 decembrie 2012, cele două agenții au semnat, în orașul Alba Iulia, Acordul de parteneriat destinat stabilirii cadrului comun de cooperare continuă și echilibrată.

Reprezentanți ai Ambasadei Suediei în vizită la ADR Centru

La sfârșitul lunii decembrie 2013, Agenția de Dezvoltare Regională Centru a găzduit o delegație formată din mai mulți oficiali străini interesați de procesul de dezvoltare regională și de proiectele implementate în regiunea noastră.

Din delegație au făcut parte reprezentanți ai Ambasadei Suediei în Moldova, Henrik Huitfelolt, Șeful departamentului pentru cooperare și Andrei Darie, consultant pe programe naționale, Deitrich Hahn, consultant internațional superior în domeniul serviciilor publice locale, reprezentant al Germaniei, consultant GIZ.

Henrik Huitfelolt, a menționat faptul că Ambasada Suediei în RM este unul dintre finanțatorii GIZ pentru proiectul Modernizarea serviciilor publice și asistenței tehnice pentru Moldova și motivul pentru care au solicitat această întreprindere este dorința de a cunoaște mai bine cum funcționează adr-urile, care este procedura de selectare și cum sînt implementate proiectele. Oficialii străini și-au exprimat interesul de a participa la o vizită în teren la câteva proiecte de dezvoltare regională din regiunea Centru, care va fi organizată în luna ianuarie.

Forumul moldo-român Cooperare în Dezvoltarea regională

În perioada 25 - 26 noiembrie 2013, Regiunea Vest a fost gazda forumului comun România - Republica Moldova cu tema „Cooperare în dezvoltare regională”. Forumul a avut loc în Timișoara .

Delegația Republicii Moldova invitată să participe la forum, din care au făcut parte mai mulți reprezentanți ai RDC, a fost condusă de Liviu Oboroc - viceministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

România și Regiunea Vest au fost reprezentate în cadrul forumului de Sorin Frunză-Verde, președinte al Consiliului pentru Dezvoltare Regională Vest, prin membrii ai consiliului Vest, exponenți ai administrației publice locale și ai mediului de afaceri din regiune, precum și prin reprezentanți ai universităților din regiune.

Regiunea Vest a prezentat aspecte referitoare la dezvoltarea regională și experiența Regiunii Vest în această privință - experiență materializată în proiecte implementate cu finanțare nerambursabilă europeană.

Ministrul Dezvoltării Regionale din Estonia, Siim Kiisler, în vizită la ADR Centru

În luna octombrie 2013, Ministrul Dezvoltării Regionale, Marcel Răducan și omologul său estonian, Siim Kiisler, s-au aflat într-o vizită în Regiunea de Dezvoltare Centru.

Înaltul demnitar Estonian a venit la ADR Centru pentru a împărtăși experiența țării sale în domeniul dezvoltării regionale, dar și pentru a cunoaște practicile Republicii Moldova în domeniul implementării proiectelor.

Cei doi oficiali însoțiți de directorul ADR Centru, Tudor Meșina, s-au deplasat la două proiecte implementate din Regiunea de Dezvoltare Centru și au vizitat câteva locații turistice din împrejurimi.

(de la stînga la dreapta) Tudor Meșina, Directorul ADR Centru, Ministrul Dezvoltării Regionale din Estonia, Siim Kiisler și vice ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor din RM, Liviu Oboroc

Vizita ministrului Estonian în RM se datorează Forumului de afaceri moldo-estonian, organizat de Ministerul Dezvoltării Regionale din țara noastră, la 30 septembrie 2013.

La acest forum reprezentanții a circa 40 de companii din Republica Moldova și Estonia au discutat despre ideile de proiecte comune, extinderea cooperării comercial-economice dintre Moldova și Estonia, precum și au identificat oportunități pentru parteneriatele de dezvoltare.